

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Нікітіна А.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та менеджменту ЗЕД

Харківський національний економічний університет ім. Сємена Кузнеця

Недяк А.Р., магістрант 2-го року навчання

Харківський національний економічний університет ім. Сємена Кузнеця

Конкурентоспроможність підприємства є однією з найважливіших категорій ринкової економіки і характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. У зв'язку з цим обґрунтування підходів до її дослідження з метою наступної розробки системи заходів для зміцнення позиції та досягнення конкурентних переваг підприємства є актуальним.

Питанням підвищення конкурентоспроможності на різних рівнях присвячено чимало ґрунтовних наукових праць в українській і світовій економічній науці. Вагомий внесок в розробку цього напрямку науки здійснили такі відомі українські науковці, як Л. Антонюк, О. Білорус, В. Гальчинський, В. Геєць, В. Дергачова, О. Кузьмін, Ю. Пахомов та інші. У зарубіжній науковій літературі дана проблематика висвітлювалась в працях І. Ансоффа, Дж. К. Грейсона, Ю. Іванова й інших.

Конкурентоспроможність в цьому контексті стає головним показником виміру здатності підприємства задовольняти потреби покупців, отримувати прибуток та ефективно функціонувати у майбутньому. За допомогою конкурентоспроможності підприємство забезпечує власну економічну безпеку, виживає у складному і швидко мінливому середовищі, та має передумови до ефективного функціонування у майбутньому.

Конкурентоспроможність – це комплексна характеристика здатності суб'єкта господарювання ефективно конкурувати на ринку за умови зростання конкурентного потенціалу [1]. Ключовими особливостями конкурентоспроможності підприємства як економічної категорії є: порівняльний характер (відносна оцінка); короткострокові та довгострокові складові; залежність від конкурентоспроможності товару; залежність від ефективності функціонування підприємства [2].

Можливість підприємства конкурувати на певному ринку безпосередньо залежить від конкурентоспроможності продукції і сукупності економічних методів діяльності фірми. Таким чином, необхідність оцінки конкурентоспроможності підприємства обумовлена тим, що виробник може самостійно оцінити свою реальну й потенційну здатність проектувати, виготовляти, реалізовувати, економічно й матеріально забезпечувати, обслуговувати виготовлену продукцію.

Під управління конкурентоспроможністю міжнародною конкурентоспроможністю варто розуміти процес планування, забезпечення,

підтримання необхідного рівня та підвищення конкурентоспроможності за допомогою зконцентрованого впливу на чинники та умови як зовнішнього так і внутрішнього середовища, що формують конкурентоспроможність.

Метою управління міжнародною конкурентоспроможністю суб'єкта господарювання є процес формування та реалізації системи управлінських рішень, які направлені на підвищення конкурентних переваг підприємства і результатів діяльності в умовах міжнародного ринку. Пріоритетність зміни чинників конкурентоспроможності продукції залежить від рівня соціально-економічного розвитку суспільства, характеристик ринків збуту продукції, світових циклів розвитку, вимог потенційних споживачів та можливостей виробників [3].

Механізм управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства базується на таких положеннях:

- системна природа й факторне різноманіття конкурентоспроможності підприємства обумовлюють концептуальну важливість синтезу її управлінських моделей із багаторівневим ієрархічним механізмом продукування рішень;
- в умовах глобальної конкуренції об'єктивно необхідним є комплексне узгодження інтересів і цілей та інтегрування потенціалів державного і корпоративного рівнів управління конкурентоспроможністю підприємства;
- керуюча система управління конкурентоспроможністю підприємства є єдиним розпізнавально-адаптивним комплексом із послідовним зниженням невизначеності у продукуванні рішень, зростанням інформаційної потужності та глибини адаптації;
- дієвість системи управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечує нарощування різноманітності її координатора та формування модуля вибору зі спеціалізованою базою даних (прецедентів);
- оперативне корегування процесу управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечується множиною зворотних зв'язків, що охоплюють усі рівні управління.

На сучасному етапі розвитку світогосподарських процесів чіткою є тенденція прогресуючої інституціоналізації конкурентоспроможності підприємства із формуванням різних її інституційних моделей і конфігурацій, що істотно модифікує якісний зміст об'єкта управління та механізм зміни його станів і обумовлює потребу синтезу системи управління конкурентоспроможністю підприємства з інтегрованим використанням потенціалів державного та корпоративного рівнів управління.

Література:

1. Гринько Т. В. Механізм формування конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародних ринках. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. 324 с.
2. Білорус О., Мацейко Ю. Конкурентоспроможність у сучасному глобальному світі. *Економічний часопис XXI*. 2002 (№ 9). С. 12–21.